

Færre krav giver plads til frihed

Bestyrelsen er kulturbærende

Hiv fondsmidler hjem

Lysten er frivilliges brændstof

Af Karen Maigaard, landsformand

Tema for dette nummer er, hvordan det bliver lettere og sjovere at være frivillig i Foras foreninger og skoler. Frivillighed drives af lyst, af engagement, af at brænde for en sag, og af, at det er gode timer, man bruger i bestyrelsen og med de andre gode frivillige.

Lysten er frivillighedens brændstof. Og den skal vi passe på. Men i modsætning til al anden energi, skal vi ikke spare på det, der giver lyst. Vi skal hæge om lysten og gøre alt for at vokse. Vi har i dette nummer spurgt en række Fora-folk om, hvad der giver dem energi til deres arbejde. Det er glimrende bud, der er opstillet i artiklen "Hvad gør det sjovt at være forening?" på side 11. Det er faglighed og det at blive dygtigere. Det er fællesskab og sammenhold, og det er at rumme det krøllede og det uperfekte. Det er at se, at det man gør – det virker!

Derfor er det beskæmmende, at ellers valgkampsberedte politikere ikke tager frivillighedens vilkår alvorligt. Det er ødelæggende, når de tøver med at gøre folkeoplysningsloven mere fleksibel. Det er irriterende, når hvidvaskregler forhindrer sunde foreninger og skoler i at få noget så banalt som en bankkonto. Det er tåbeligt, når offentlige lokaler bliver inddraget, og det er uforståeligt, at den sammenhængskraft og de gode venskaber og kontakter, og dermed det store velfærdsbidrag, der sker i folkeoplysningen, bliver ignoreret af fornævnte politikere.

Javel, de store kriser skal håndteres, og der er nok at tage fat på. Så vi er selv dem, der skal råbe op om de urimeligheder og besværligheder, der møder os som frivillige. Så brug din stemme og brug jeres sammenhold til at plante indsigt hos de lokale politikere. Det fortjener de. Det fortjener vi. Det fortjener frivilligheden.

Fora
Gammel Kongevej 39G
1610 København V
Telefon 3393 0096
www.fora.dk
info@fora.dk

Forsidefoto:
Foras billedbank.

Redaktion

Bernhard Trier Frederiksen,
ansvarshavende
Molly Christensen, redaktør

Layout

Tina Christoffersen / Grafikonfetti

Tryk

Clausen Grafisk

Oplag

1.000

Alle kan indsende relevante indlæg til medlemsbladet. Redaktionen forbeholder sig ret til eventuelt at forkorte uopfordrede indlæg. De synspunkter, der udtrykkes i bladet, er ikke nødvendigvis Foras.

Fotos er Foras egne, medmindre andet er angivet.

Eftertryk tilladt med tydelig kildeangivelse

Næste deadline

3. november 2022

Tryksag
5041 0826
Scandinavian Print Group

2 LEDER

Lysten er frivilliges brændstof

Af Karen Maigaard, formand i Fora.

4 PORTRÆT

Færre krav giver plads til frihed

Daghøjskolen VERA startede som et socialt tilbud for arbejdsløse kvinder. I dag er målgruppen kreative unge, der vil forberede sig til at søge ind på en kunstnerisk uddannelse. Vi har talt med Richard Lehner, ny skoleleder på VERA, og Amanda, der er tidligere elev.

8 Bestyrelsen er kulturbærende

Få værktøjer til, hvordan arbejdet med at udvikle og drive bestyrelse kan blive både lettere og sjovere.

10 Hvorfor efteruddanne sig?

Dygtige undervisere spiller en betydelig rolle i foreninger og skoler. Derfor kan det være en god investering af efter- og videreuddanne sig.

11 VOXPOP

Hvornår er det sjovt at være forening?

En række Fora-folk fortæller om, hvad der gør det sjovt at drive forening og skole.

14 Hiv fondsmidler hjem

Få tips til, hvordan du skriver den gode fondsansøgning.

16 Når unge underviser unge

Vil din forening gerne tiltrække yngre målgrupper? Bliv inspireret af workshopkonceptet fra sommerlejren Young Craft.

17 Bliv et bedre hold

Torben Stenstrup gæster Foras formandstræf i november og deler ud af sin viden om, hvordan man som formand kan styrke sin bestyrelse og forening som hold.

18 Få lettet administrative byrder

Foras administrationsservice er en mulighed for Foras foreninger og skoler for at uddelegere dele af det administrative arbejde.

19 Folk vil gerne fix it!

Fix it workshops er en god mulighed til få fat i nye målgrupper og tiltrække opmærksomhed i lokalområdet.

20 Vi vil gerne bæredygtighed - men vi vil ikke gå til det

Fora fik en række gode idéer med hjem fra deltagerne på årets folkemøde på Bornholm. Idéerne handlede om, hvordan aftenskolerne kan tænke i udvikling af bæredygtige aktiviteter.

23 KLUMMEN

Daghøjskolens styrke ligger i at være et folkeoplysende patchwork

Af Maria Jensen, analytiker i Vifo.

24 Stort & Småt

PORTRÆT

Færre krav giver plads til

FRIHED

På Daghøjskolen VERA i København er der ingen pensumplaner og karakterer. Skolen har udviklet sig meget, fra den startede i 80'erne som eksperimenterende undervisningstilbud til udsatte kvinder og til nu, hvor eleverne er kreative unge med store ambitioner. Men den frie tilgang værnes der stadig om.

Af Molly Christensen, kommunikationskonsulent i Fora

Daghøjskolen VERA - skole for kunst og design ligger i hjertet af Nørrebro. Stedet, der er nabo til et ungdomshostel, Blågårdsgade skole og en masse farverig graffiti på gademurene, emmer af liv og kreativitet. Sådan er det også, når man bevæger sig rundt indenfor i VERA. Her bydes jeg ind af Richard Lehner, skoleleder siden 2021.

Fra socialt tilbud til talentudvikling

VERA udspringer af et græsrods miljø og startede i 1985 som en daghøjskole målrettet ufaglærte, arbejdsløse kvinder. De tre kvindelige stiftere ønskede at afprøve nye og mere frie under-

visningsformer end dem, der herskede på daværende tidspunkt. De formede undervisningen ud fra et ikke-autoritativt syn på pædagogik, hvor idealet var ligeværdighed i forholdet mellem lærer og elev. "80'erne var på mange måder progressive, men der var stadig nogle værdier tilbage, der skulle gøres op med," fortæller Richard. "Der var for eksempel et behov for den kvindefrigørelse, VERA blandt andet stod for".

Siden da, har daghøjskolen gennemgået en lang udvikling i takt med de erfaringer, skolens initiativtagere og undervisere gjorde sig. På et tidspunkt fandt man ud af, at der blev nødt til at være et autoritetsforhold i

Før Richard endte som skoleleder på VERA, har han både arbejdet i designindustrien, undervist i design på en efterskole og arbejdet kunstnerisk ved siden af. De blandede erfaringer bruger han i dag aktivt i sit daglige arbejde som skoleleder.

klasserne. “Der skulle være en underviser, og der skulle lægges et skema, for at det kunne fungere. Undervisningen er stadig forholdsvis fri, men her er tydeligere rammer nu end dengang,” siger Richard.

VERA's målgruppe i dag er unge, der ønsker at dyrke kreativiteten. Det er for eksempel unge, der vil søge ind på en videregående, kunstnerisk uddannelse, eller blot blive bedre og fordybe sig i kreativt arbejde. Der er fem linjer på skolen med 12-16 elever på hver: To billedkunstlinjer, en for arkitektur og design, en beklædningslinje og en linje for fotokunst. “De fleste af vores elever kommer med ambitioner og med en idé om, hvad de vil, og hvor de vil hen,” fortæller Richard. “Så der er også sket en udvikling på det punkt, hvor skolens formål oprindeligt var mere alment”.

Kigger man på danske daghøjskoler anno 2022, har godt halvdelen et socialt sigte. De tager sårbare unge ind og hjælper dem med at klæde sig på til livet mere generelt. På den anden halvdel, hvor VERA befinder sig, er fokus på talentudvikling. Eleverne klargør sig til at søge ind på en kunstnerisk uddannelse i Danmark eller udlandet. “Selvfølgelig smelter de to verdener ofte sammen,” bemærker Richard med henvisning til det sociale og det faglige. “Som en af de talentudviklende skoler, klæder vi på mange måder også eleverne på til hverdagen og livet”.

Amanda er 23 år og tidligere elev på VERA, hvor hun gik på arkitektur- og designlinjen i seks måneder. Året før hun startede på VERA, havde hun forgæves søgt ind på design på Det Kongelige Akademi. “Det gik op for mig, at jeg egentlig ikke vidste, hvilke krav der var. Derfor besluttede jeg mig for at tage et forberedende forløb for at lære en masse og for at være klar, inden jeg søgte ind igen,” fortæller hun.

Dannelsen i at blive et helt menneske

Richard understreger, at selvom de fleste af VERA's elever kommer med et mål for øje, vil skolen gerne rumme begge typer af elever. Dem, der ved, hvad de vil, og dem, der starter, fordi de trænger til at prøve noget nyt.

“Der skal også være plads til at finde ud af, hvad man ikke skal. Hvis vi kan være med til at rykke eleven mentalt, så vedkommende kommer derhen, hvor han eller hun føler sig klar til at tage stilling, så er det nok for os. Så er vi glade”.

Amanda stemmer i: “Det er fedt, at der er plads til det hele. Mit indtryk er, at nogle af eleverne på de linjer, der ikke leder direkte til en bestemt uddannelse eller skole, tager opholdet på VERA lidt som

et højskoleophold, hvor os på arkitektur og design typisk er meget målrettede”. Amanda fortæller, at hun også selv er en af dem, der har snuset lidt til forskellige uddannelser, før hun fandt ud af, hvor hendes passion lå. Hun gik på universitetet en overgang, hvor hun læste kulturformidling. Her fandt hun ud af, at det hun lærte om design, var det, hun fandt mest spændende. Især den del, der handlede om installationsdesign og kuratering. “På 'uni' følte jeg ofte, at det, jeg synes var fedt, var lidt for freaky til det miljø. Jeg synes, den kreative del af undervisningen var den sjoveste”. Selvom dannelse med Richards formulering er blevet “lidt af et modeord i skoleverdenen” i løbet af de senere år, synes han, at

dannelsestanken og uddannelsen i at blive det hele menneske er et smukt ideal: “I og med, at vi ikke har de her strenge mål, og vores samarbejdsaftale med Københavns Kommune giver os en masse frihed i undervisningen, kan vi netop fokusere på de menneskelige værdier. Det er blandt andet det, der gør, at jeg synes, det er fantastisk at være her”.

Selv søgte Richard ind på Det Kongelige Akademi som beklædningsdesigner i 90'erne, og han husker behovet for rådgivning, når han sad alene med sin drøm, uden at vide, hvordan man søgte en uddannelse, og hvad der egentlig skulle til for at komme ind. “Jeg kan se på de unge, at det her med at blive del af et fællesskab, hvor de får en viden om de kreative uddannelser og lærer at tale det sprog, der skal til, gør en kæmpe forskel. Det prøver vi at hjælpe vores elever på vej med”.

Amanda er netop startet på Det Kongelige Akademi, og hun kan nikke genkendende til, hvor vigtigt det er at komme med en ballast, når man starter på en

videregående uddannelse: “Min optagelsesprøve gik rigtig godt, og der sendte jeg da mine tidligere undervisere på VERA en kærlig tanke,” smiler hun. “Jeg synes virkelig, de forberedte os godt”.

Det smukke ved VERA

De fleste af VERA's undervisere har egen virksomhed ved siden af arbejdet på daghøjskolen, og mange er aktive kunstnere, hvilket giver eleverne en unik mulighed for at få faglig sparring.

“Underviserne har fingeren på pulsen i forhold til, hvordan den danske kunstscene udvikler sig, og hvad der sker på de kreative skoler i Danmark og udlandet,” fortæller Richard. Det er i høj grad underviserne, der planlægger undervisningen med netop det indhold, de vurderer, er vigtigt for eleven for at søge videre.

På den måde tapper formen ind i højskoletraditionen, hvor det ikke på forhånd er fastlagt, hvad eleverne skal igennem.

Amanda og nogle af de mange skitser, hun lavede i løbet af sin tid på VERA.

"Det smukke ved VERA er, at det er det første sted, de her unge kommer til at gå, siden de startede i 0. klasse, hvor der ikke er fastlagte krav, pensum eller karakterer," smiler Richard. Han er overbevist om, at når de på VERA ikke skal fokusere på krav og gennemsnit, giver mere plads til at skabe et stærkt fællesskab. Og så giver det eleverne en følelse af frihed.

For Amanda er den frie form også prisværdig: "Jeg var meget glad for mine undervisere. De var meget forskellige, men generelt var deres tilgang til vores projekter altid, at alt blev foldet ud, og at alt kunne lade sig gøre. Det var en utopisk tilgang, på den gode måde. Så specificerede man langsomt sit projekt og indsnævrede det med deres hjælp. De havde hele tiden vores individuelle interesser og stil for øje. Jeg følte, at de satte sig ind i, hvem jeg var, og hvad jeg syntes, var interessant," fortæller hun.

Som del af arbejdet med at skabe sammenhængskraft og netværk blandt eleverne, afholder skolen ofte elevudstillinger i skolens

gallerilokale, Projektrum Vera, hvor elever og ansatte mødes og holder fredags-ferisering, og eleverne kan vise deres projekter frem. Projektrum Vera ligger på Åboulevarden, og alle er velkomne til feriseringerne. Men Vera er ikke kun et kreativt socialt fællesskab, for som Richard pointerer, "er der selvfølgelig run på, når forårs-sæsonen varsler optagelsesprøver til uddannelserne, deadlines, travlhed og stress. Der er også søvnløse nætter inden optagelserne, hvor eleverne skal have deres opgave færdig".

På Amandas hold på arkitektur og design fik de til opgave som afslutningsprojekt at lave en installation, et møbel eller andet, der lagde op til at finde ro. Kulisserne var Assistens Kirkegård, som er to minutter fra skolen, og værket skulle sammenlagt være otte gange otte meter stort. "Vi lavede vidt forskellige ting," fortæller Amanda. "Arkitekteleverne kiggede meget på, hvordan man kunne konstruere installationerne, og på design fokuserede vi mere på, hvordan man kunne gøre det smukt, og hvilken stemning og udtryk, det fik". Generelt er der noget helt særligt ved at lave et produkt, som man er stolt af at vise frem, mener Amanda: "Jeg har altid været kritisk i forhold til de ting, jeg lavede. Men at få bekræftet, at jeg rent faktisk er dygtig, og at jeg kan noget, ikke alle kan, er virkelig dejligt".

Vejen til VERA

Selvom det ikke kan mærkes, når man taler med Richard, så har han kun været leder på VERA i lidt over et år. Hvordan ender en uddannet beklædningsdesigner som skoleleder på en daghøjskole? "I mange år arbejdede jeg i industrien, og ved siden af det kunstnerisk og projektbaseret". Richard har også undervist i en årrække i kunst og design på en efterskole, og på den måde bevægede hans arbejdsliv sig gradvist i retningen af at undervise. I sin tid på efterskolen, blev han også lærerrådsformand og begyndte langsomt ad den vej at have med ledelse at gøre. Han fik arbejde på designskolen i Kolding og arbejdede sig stadig mere og mere hen i ledelse, administrativt arbejde og værkstedsdrift. "Jeg kunne mærke, jeg godt kunne lide at være i et miljø, der er mere tankefrit end i industrien," fortæller han. Den praktiske erfaring fra det kreative miljø, og senere fra at undervise, bruger Richard på flere måder i dag i sit arbejde som skoleleder. "Jeg har gået på en af de

FRIHED

Eleverne på arkitektur og design er lige nu i gang med et forløb, hvor de skal nytænke møbler til kæledyr. Her er en elev i gang med et kattetræ.

uddannelsesinstitutioner, som mange af vores elever arbejder sig hen imod. Jeg ved, hvad der efterspørges af dem, og kan dele ud af den viden”.

Han giver et eksempel fra en af de morgensamlinger, skolen afholder ugentligt. Der er altid en oplægsholder, og ofte er temaet noget kreativt. Det kan være en af underviserne, der fortæller om et af deres aktuelle projekter, men det kan også være Richard. “I mandags holdt jeg et oplæg om kreativitet, og om forskellen på at arbejde kreativt, når lysten er der, eller når der derimod er deadlines og bestillingsarbejde. Det kan være rigtig svært at komme i gang, hvis man ikke er motiveret indefra. Jeg gav eleverne nogle tips og delte ud af mine erfaringer fra mit kunstneriske virke. Det ville jeg ikke have kunnet, hvis jeg ikke havde min faglige baggrund og erfaring”.

Den gode overlevering

Før Richard var Niels Nørlem VERA's skoleleder i 20 år. De to brugte en måned på overlevering, som faldt lige oveni den sidste periode med Corona-nedlukning. Ifølge Richard tilførte det faktisk processen en vis ro: “Selvom en måneds overlevering ikke lyder af meget, fungerede det godt, for på et tidspunkt får man brug for at blive kastet ud i at sidde med tingene selv”. Efter den måned var gået, havde Richard og Niels aftalt, at Niels kom ind en gang imellem for at hjælpe med specifikke opgaver.

“På den måde har det været en trinvis overlevering. Jeg kan stadig bruge ham som livline, hvis jeg har et spørgsmål eller en tvivl. Så for mig har det været en forbilledlig og privilegeret overlevering i kraft af hans velvilje”.

Skal Richard give et råd med videre til nye skoleledere, så handler det om at give sig tid til at mærke kulturen og stemningen på stedet, før man giver sig i kast med at forandre en masse.

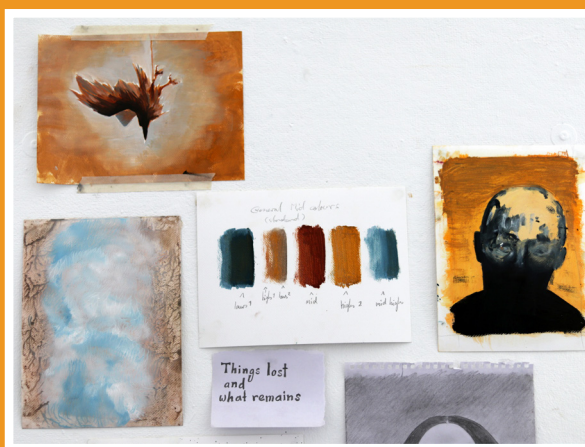
“Når man kommer som ny, kan man godt føle en ubevidst trang til at skabe forandring. Man vil gerne vise, at man har 'noget nyhed' med sig, og vise sit værd på en måde. Men jeg tror egentlig, det er bedre, at man som ny, giver sig selv ro til at fornemme, hvad der foregår i huset, og hvilke erfaringer, stedet står på. Hold your horses og fornem kulturen. Hvis du så efterfølgende stadig vurderer, at der er områder med behov for forandring, så lad den forandring opstå langsomt og sammen med de ansatte, og giv den tid til at slå rod”. ■

VERA - SKOLE FOR KUNST OG DESIGN

Mellem 65-80 unge mennesker, de fleste i begyndelsen af tyverne, går på daghøjskolen VERA. Udover undervisningen i dagtimerne kan eleverne komme på værkstederne og arbejde med deres projekter udenfor åbningstiden. Forløbene på skolen er ikke nogen formel uddannelse, men de fleste elever kommer for at forberede sig til at søge videre på en kunstnerisk eller kreativ videregående uddannelse. På trods af, at skolen ikke bruger en krone på markedsføring, har alle linjer ventelister. Rygtet spredes fra mund-til-mund, fordi eleverne fortæller deres venner om skolen.

BOG OM VERA

I sommeren 2022 udgav forhenværende skoleleder, Niels Nørlem, og tidligere underviser på VERA, Ide Riis-Hansen, en bog om daghøjskolens historie. Den hedder VERA skole for kunst & Design, Historien. Bogen behandler skolens historie og udvikling fra opstarten i 1985 til nu.

Bestyrelsen er kulturbærende

Dagligt yder cirka 800 personer i Foras foreninger og skoler en frivillig indsats med at bringe læring, kreativitet og fællesskab til borgerne - med at gøre det sjovere og lettere at være menneske. Hvordan sikrer vi, at det også er sjovt og let for de frivillige i bestyrelserne at udføre dette arbejde?

Af Marlene Berth Nielsen, souschef i Fora

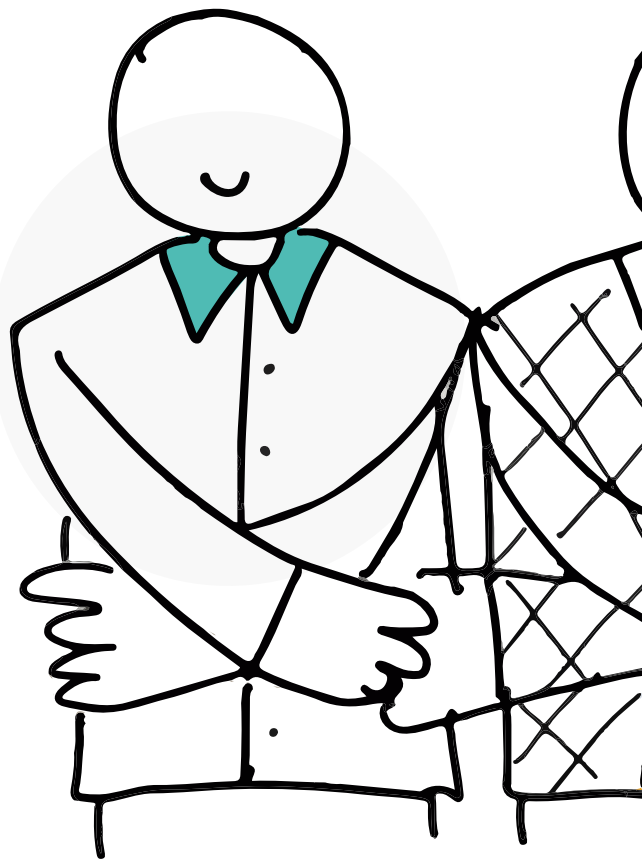
Det er en kunst i enhver forening at få forskellige mennesker med forskellige roller, opgaver og motiver til at spille så godt sammen, at foreningen er velkørende og samtidig også et sjovt sted at være både frivillig, ansat, medlem og kursist. Om foreningen er et sted, hvor man blot kommer og går, eller om den er et sted, man tager del i, eller føler ansvar for, kan have noget at gøre med den kultur, der er i foreningen, og som enhver bestyrelse bør være optaget af at pleje.

Bestyrelsen er kernen

Grundstammen i foreningen er bestyrelsen. Det er bestyrelsens ansvar, at foreningen kører godt. Og det er bestyrelsen, der definerer kulturen i foreningen. Det er bestyrelsen, der, bevidst og ubevidst, definerer, hvordan man har det med hinanden, hvordan opgaverne fordeles eller ikke fordeles, hvordan man tager imod nye, hvordan man samarbejder med skolelederen, hvordan man støtter op om og udvikler underviserne og så videre. Derfor er det vigtigt som bestyrelse at holde fokus på kulturen og løbende snakke sammen om, om alt kører, som man gerne vil have det. Til at hjælpe nogle af de snakke på vej, har vi i Fora udviklet Fællesskabskortene. Brug kortene, hvis jeres bestyrelse vil kickstarte arbejdet med at styrke fællesskabet i foreningen.

Opgaver og ansvar

Når man nu bruger sin kostbare og sparsomme tid på frivilligt arbejde ved at sidde i en bestyrelse, er det selvfølgelig også vigtigt, at det er let og sjovt at være bestyrelse. Indimellem får vi på sekretariatet spørgsmålet: Hvordan bliver vores bestyrelse mere velfungerende?

Her er der heldigvis nogle knapper at skrue på. Først og fremmest er det vigtigt for de fleste at føle, at de får lov til at bidrage. Rigtig mange er nemlig med i en bestyrelse, fordi de gerne vil gøre en forskel. Hvis man skal kunne bidrage, skal man have et overblik over opgaver og begivenheder i foreningen, så man kan byde ind der, hvor man har kompetencerne og tiden.

Derfor anbefaler vi, at man i bestyrelsen laver et årshjul og en opgaveoversigt. Årshjulet skitserer, hvilke aktiviteter og opgaver, der hvert år går igen. Opgaveoversigten er lidt mere detaljeret og skitserer, hvilke opgaver - store som små, der skal udføres i løbet af året, og hvem, der gør hvad. Begge værktøjer kan I få tilsendt fra Foras sekretariat.

Inspiration og samarbejde

Med årshjulet og opgaveoversigten får I i bestyrelsen et rigtig godt udgangspunkt for at snakke om samarbejde i foreningen, både internt i bestyrelsen og med skolelederen. Overblik og gennemsigtighed er to nøgleord. Det er engagerende at vide, hvad der foregår, og hvordan man kan byde ind, og det er engagerende at have opgaver og ansvar.

Få redskaberne

Fællesskabskort, årshjul og opgaveoversigt findes som del af frivilligværktøjerne, på Foras intranet, under Organisering. Du kan altid henvende dig til sekretariatet for at få yderligere hjælp og inspiration til bestyrelsesarbejdet.

Inspiration og viden er to andre vigtige nøgleord, der hjælper til med at gøre arbejdet i foreningen sjovt og let. At sikre, at alle, ansatte som frivillige, har mulighed for at tilegne sig den viden, der er nødvendig for opgaverne, og, ikke mindst, får mulighed for at samle ny inspiration, er en væsentlig opgave for bestyrelsen. Det gælder både at støtte op om efteruddannelse til underviserne, at være nysgerrig i forhold til, hvad der foregår af spændende ting i lokalområdet, og at deltage i nogle af de inspirationsbegivenheder, vi arrangerer i Fora. Kendskab til andre Foraforeninger og inspiration fra dem til at lave nye aktiviteter hjemme, er noget af det, der også gør bestyrelsesarbejdet og foreningslivet lidt sjovere. ■

10 fokuspunkter for det gode bestyrelsesarbejde

- Skab overblik og ansvar gennem årshjul og opgaveoversigt
- Fordel opgaver og ansvar. Sørg for opgaver og ansvar til alle i forhold til tid og ressourcer
- Støt op om ildsjælene, men læg ikke arbejdet an på dem alene
- Skab fællesskabskultur med Foras fællesskabskort
- Formanden optræder som god leder – motiverende, engagerende, anerkendende
- Bestyrelsesmedlemmerne har kendskab til hinandens styrkesider og interesser
- Bestyrelsen bakker op om og støtter skolelederen
- Plads til at udvikle nye ideer og skabe nye aktiviteter/kurser
- Fokus på at indsamle ny viden og inspiration
- At alle har kendskab til, hvor I gerne vil hen med foreningen – retning og mål

Hvorfor efteruddanne sig?

Et af punkterne i Foras nye strategi er, at det skal være nemt og sjovt at være forening og skole. Vi tror på, at veluddannede og glade undervisere kan være med til at løfte en forening og bringe mere glæde ind i hverdagen.

Af Lotte Helle, kursuskonsulent hos Fora

I rigtig mange år har Fora stået bag efter- og videreuddannelses tilbud til undervisere i aftenskolen. Det har især været kursus tilbud inden for kreative håndværk og bevægelsesfag. Det er ingen hemmelighed, at søgningen fra undervisere i aftenskolen til Foras efter- og videreuddannelseskurser, ikke er stor. Det kunne være ønskværdigt, hvis kurserne kunne fyldes med undervisere. Hvad der ligger af årsager bag denne manglende søgning, vil vi gerne sætte fokus på. Om det bliver gennem en spørgerunde eller andre tiltag, for at afdække den færden, der er på området, i foreningerne og blandt underviserne, er ikke fastlagt endnu. Det kommer der mere om i løbet af dette efterår.

Betydningen af efteruddannelse

Hvad er så grunden til at efter- eller videreuddanne sig? Hvis man allerede kan kniple, sy, strikke, dreje i træ, flette en kurv, og synes, at man har meget godt styr på teknikkerne? Hvis man nu allerede underviser enten i en aftenskole eller i en forening, og kursisterne kommer igen år efter år, er det så ikke tegn på, at man kan det, der er tilstrækkeligt for at kunne undervise i de fag, man tilbyder? Langt hen ad vejen kan der svares, at: ”jo, det er godt nok”. Men – for der kommer næsten altid et

men: Er det tilfredsstillende? Vil man ikke gerne kunne se ind bag de faglige teknikker? At videregive teknikker, ideer og inspiration er ikke nok til at udgøre en undervisning.

Er der tale om kortvarige sessioner eller workshops, er forventningerne som regel anderledes end til et kursus. I en workshop er der netop tale om at levere nogle ideer, ffs eller en enkelt teknik – en workshop er en kort stund, hvor deltagerne inspireres til selv at arbejde videre med det, der bliver præsenteret. I et kursusforløb er forventningerne og fordringerne anderledes. Her skulle der gerne ske en fremadskridende læring hos deltagerne.

Det betyder, at underviseren underviser: ser den enkelte deltagers niveau, og ser, hvordan man som underviser bedst kan støtte den enkelte i at komme videre i sin læring. Underviseren skal også tænke i, hvordan kursusgangene og undervisningen planlægges, så det sikres, at deltagerne får den bedste viden i det fag eller emne, de undervises i. Efter- og videreuddannelsen, der tilbydes hos Fora, skal være med til at udfordre og bringe underviserne i aftenskolen videre. Undervisningen skal være på et så højt niveau, at også under-

viserne udvikles indenfor deres fagområde. Det kan sikkert være svært at forestille sig, hvordan man afsærler tid til uddannelse, hvis man har en travl sæson. Hvis alle de hold, man tilbyder, er fyldte, hvorfor så tænke på at uddanne sig yderligere?

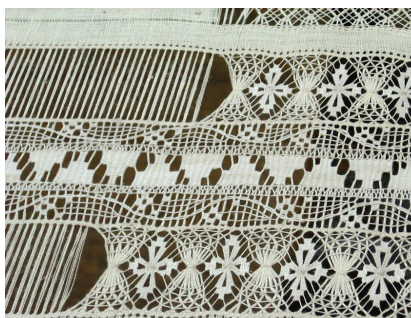
Der kan være en god idé i at få fyldt mere og ny viden oveni det, man i forvejen kan. Det er tilfredsstillende at kunne give sine trofaste kursister den allernyeste viden indenfor faget. Om det er det nyeste om materialer, teknologi, pædagogik, eller de diskussioner, der er på området, er det vigtigt at holde sig ajour, også indenfor aftenskoleundervisning.

Der er også et stort spørgsmål at stille: Hvordan skal en efter- og videreuddannelse se ud, så det sikres, at underviserne går hjem fra et kursus med det bedste i rygsækken, så de er klædt endnu bedre på til at give den bedste undervisning i foreningen? Det er slet ikke sikkert, det skal se ud på den traditionelle måde som med et weekendkursus. En efter- og videreuddannelse kan se ud på masser af måder. Fora vil med for eksempel en undersøgelse gerne finde frem til den måde, der kan passe bedst til underviserne, i Foras foreninger fremover. ■

FORA FAGKURSUS

Du kan læse om Foras efter- og videreuddannelse, Fagkursus, på fagkursus.dk. Husk, at der kan ydes særlig støtte til Fagkursus.

Foreningen skal søge via ansøgningsskemaet, som findes på Foras intranet. Der er ansøgningsfrist senest en måned inden kursusstart.

Klassisk Knipling er en af de efteruddannelser, man kan tage på Fora Fagkursus. Cirka hvert andet år startes et nyt forløb.

Broderede værker fra afgangsudstillingen Frit Broderi 2021 på Greve Museum. Værkerne er alle lavet af undervisere, der har taget efteruddannelsesforløbet Frit Broderi hos Fora Fagkursus.

Mindeværdige, fælles oplevelser skaber sammenhold og glæde. Billedet her er fra en tur med Daghøjskolen Kompetencehuset.

VOX POP:

Hvornår er det sjovt at være forening?

Fora Magasinet har talt med et udpluk af mennesker fra Foras medlemsforeninger og skoler om, hvad der gør foreningsarbejdet frydefuldt.

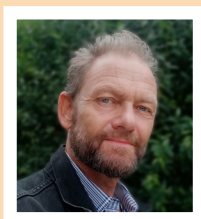
Af Molly Christensen, kommunikationskonsulent i Fora

Hanne Christensen, næstformand i Herning Husflid

Jeg synes, det er sjovt at være med i bestyrelsen i min forening, af flere årsager: Jeg føler et medansvar for foreningens udvikling og for at være med til at opnå de gode resultater og

præge stemningen positivt med mine ideer. Og så er det spændende at være med til at synliggøre foreningen, dens virke og bidrage til at ændre den generelle holdning i foreningen fra "det plejer vi at gøre" til "det prøver vi da!"

Nis Peter Nissen, forstander i Daghøjskolen Kompetencehuset

Når vi lykkes i at lave daghøjskole for alle og skaber et sammenhængende skolemiljø på tværs af alder, etnicitet og uddannelse, er det sjovt og meningsfuldt for mig. At mærke skolens deltagere slå rødder i huset og blomstre i et fagligt fællesskab, hvor det

er okay at være en nørd, sårbar, krøllet og uperfekt. At se deltagerne stolt fremvise afgangsprojekter for familie og venner. At gense en tidligere deltager, som er lykkedes i livet, hvor man kan mærke, at netop daghøjskolen var det forgreningsskøjtepunkt, der viste vejen. Og så, at vi som skoleform har friheden til at udvikle skøre, skæve og originale projekter, og at der er kort vej fra idé til virkelighed.

Ingeborg Refstrup, formand i Dansk Husflid Lemvig

Fællesskabet er meget betydningsfuldt i en forening. Er man heldig, kan en forening komme til at føles som et sted, hvor man hører til og hjemme. Som jeg ser det, er der forskellige typer af fællesskab i en forening:

Der er det store, som gerne skal rumme alle medlemmer. I vores tilfælde bundet sammen af interessen for de kreative fag. Hvis man åbner sig for de andre medlemmer, der beskæftiger sig med et andet område end én selv, kan man både fascineres og blive klogere på hinanden, og måske også finde nogen at skabe noget sammen med. Så er der det mindre fællesskab, som hos os for eksempel er vores trædrejere, som mødes en gang om ugen for at dreje. Og sikkert også for at ordne verdenssituationen, selvom de stort set alle har en drejebænk derhjemme. Her finder de både fællesskab og inspiration. Sidst, men ikke mindst, er der det lille, men meget vigtige fællesskab, nemlig bestyrelsen. Her er man ikke nødvendigvis enige om alt. Evner man at give hinanden konstruktiv modstand, forstået på den måde, at man er parat til at arbejde videre på og udvikle hinandens ideer, og til at kaste energi og tid ind i gennemførelse af disse ideer, giver bestyrelsesarbejde både store udfordringer og stor tilfredsstillelse, herunder anledning til at lære nyt. Følelsen af at trække på samme hammel, af at arbejde i samme retning, og få tingene til at lykkes, er fantastisk.

Anne Svendsen, bestyrelsesmedlem i Lollands Væveforening

Det sjove ved at være aktiv i en forening er, at man møder mennesker med en fælles interesse. Man inspirerer hinanden, lærer af hinanden, hjælper hinanden, og får hjælp. Man får venner, man ellers ikke ville have mødt. Alt til gavn for både medlemmerne og den faglighed, som foreningen beskæftiger sig med. ■

Hvor er pengene, og hvad kan de bruges til?

Hvor går man hen som forening, hvis man mangler overskud til at starte nye kursustyper, eller man gerne vil have fat i nye målgrupper? Bliv inspireret af, hvad Foras medlemsforeninger har søgt støtte til både fra Foras puljer og fra eksterne fonde.

*Af Henriette Corvinius,
foreningskonsulent i Fora*

Formålet med Foras udviklingspulje og

Fora Hvidovre søgte midler fra Lokalforeningspuljen til projektet Børnefamiliernes Aftenskole. I dag er Børnefamiliernes Aftenskole en del af skolens drift med blandt andet aktiviteter om grøn og klimavenlig mad.

Oplysningsforbundenes Lokalforeningspulje, som Fora forvalter, er, at midlerne skal skabe udvikling til øget aktivitet i foreningen, eller at foreningen fanger nye målgrupper til sine aktiviteter. Om det er midler brugt på efteruddannelse af undervisere, nyt undervisningsmateriel eller et udviklingsprojekt, er målet det samme: Flere nye deltagere og mere undervisningsaktivitet. Det samme gælder ofte formål fra de eksterne fonde. Men hvordan går det i praksis rundt omkring i Foras foreninger og skoler i forhold til aktiviteter lavet på baggrund af puljemidler?

Nye målgrupper og bæredygtige aktiviteter

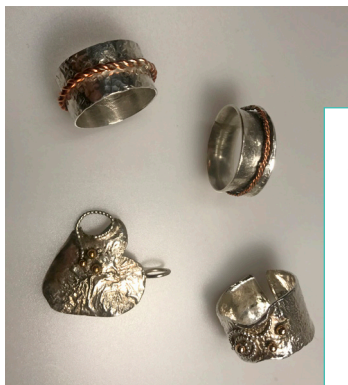
Aftenskolen Fora Hvidovre søgte for et par år siden tilskud fra Lokalforeningspuljen til et projekt, der fik titlen Børnefamiliernes Aftenskole. En gruppe lokale borgere manglede nogle aktiviteter i området, som kunne fungere som ramme for læring målrettet forældre og børn, på tidspunkter, som passer ind i et moderne familieliv. Et barselsnetværk med foredrag om verdensmål og sundhed, højskolelørddage og interessefællesskaber, var de elementer, projektet bestod af. Det ramte plet hos målgruppen, for i dag af holder Fora Hvidovre en lang række kurser og aktiviteter for forældre og børn. Det er blandt andet rytmik for børn på søndage, en "koklappedag", samt aktiviteter om vilde

urter, grøn energi og klimavenlig mad. Børnefamiliernes Aftenskole er et godt

eksempel på, hvordan puljen har støttet et forsøgsprojekt, som efterfølgende er blevet en del af aftenskolens drift. På samme måde har både FOKUS Folkeoplysning og FO Nordfyn fået støtte til udvikling og etablering af kulturklubber for seniorer, som i dag er "selvkørende" enheder i aftenskolerne. I FO Nordfyn fortæller skoleleder Vera Andersen, at Kulturklubben fungerer således, at medlemmerne får rabat på foredrag i aftenskolen og til klubbens egne arrangementer. Desuden har FO Nordfyn etableret samarbejde med det lokale bibliotek og højskolen om foredragene. Så udover mere aktivitet, har nye samarbejdspartnere været en anden bonus, foreningen har fået for projektmidlerne.

Fora Fritid i Guldborgsund søgte sidste år tilskud til et projekt om bæredygtig livsstil møntet på en yngre målgruppe. De brugte tilskuddet på et mobilt værksted til produktion af sæbe og andre kosmetiske produkter. Det mobile er en trailer, som værksted og ingredienser til produkter køres rundt på, og den er kommet vidt omkring hen over sommeren, fortæller skoleleder Chris McKay. "Mange børn og voksne er kommet for at lave badebomber hos vores underviser, som kører traileren." Udover at køre i lokalområdet, tilbyder underviseren Jeanett også at komme rundt til andre Fora-foreninger med det mobile værksted. Hvis du er fristet til at prøve det af i din forening, så kontakt sekretariatet, så vil vi formidle kontakt til Fora Fritid.

Investering i en 3D-printer er en mulighed for at få mere bæredygtigt materiel i sit værksted. Med den kan man printe reservedele til maskiner, der skal repareres, så man er fri for at investere i nye. Og

I Kreativ Fritid i Juelsminde brugte de puljemidler på at lave et smykkeværksted. Siden da, er der blevet lavet massevis af flotte og unikke smykker, og kurset har tilmed tiltrukket en ny målgruppe, nemlig mænd.

så kan printeren også tiltrække nye målgrupper. I Herfølge Husflid har de investeret i en 3D-printer, og er lykkedes med selv at reparere materiel. Oveni har de tiltrukket nye deltagere til deres Maker Space, som de kalder dét, at medlemmer kan komme og realisere deres ideer fysisk med hjælp fra 3D-printeren. Støtten til indkøb af printeren fik de fra Lokalforeningspuljen. I øvrigt brugte de printeren til som det første at printe en ny 3D-printer. Også Daghøjskolen Sydvestjylland har fået støtte fra samme pulje til indkøb af en 3D-printer.

Danmarkshistorie for nyttilflyttede

Et andet projekt, Daghøjskolen Sydvestjylland fik støtte til fra Lokalforeningspuljen, var et historisk uge-sommerkursus: "Kurset udviklede vi med henblik på at introducere nydanskere og deres mentorer til Danmarkshistorien, og til de ideer og værdier, det danske samfund bygger på. For at gøre det levende og spændende tog vi på busture til historiske steder i Danmark", fortæller Helge Bech, der er skoleleder på daghøjskolen. "Deltagerne rekrutterede vi fra Mentornetværket i Esbjerg, hvor både mentorer og elever, mentees, bidrog med deres personlige barndomshistorier. Det viste sig, at de nytilkomne kunne forholde sig til de historier. Mentorenes historier beskrev forhold, som lignede dem, de selv var kommet fra. Det satte tingene i perspektiv, og viste, at det ikke er så mange år siden, at de danske forhold lignede dem, de var flyttet eller flygtet fra. Det skabte en samhørighed, som vi eller de ikke havde forestillet sig".

Gode og sikre værksteder

I Midtjys Husflid søgte de tilskud fra Lokalforeningspuljen lige inden Corona-nedlukningen til etablering af en overdækket terrasse. "Formålet var at øge vores kapacitet og at give os mulighed for at udvikle aktiviteter og kursustilbud," fortæller skoleleder Marianne Mortensen. "Uderummet giver mere fleksibilitet, fordi det kan bruges til at flytte aktiviteter, som larmer og sviner, ud af huset".

Hvis man gerne vil starte nye kursustyper op, skal der måske bruges mange penge på det rigtige materiel. For et par år siden, ville Kreativ Fritid Juelsminde gerne starte et nyt smykkekursus op og søgte midler fra Lokalforeningspuljen og Foras pulje til etablering af et værksted, som i år er kommet godt i gang. "Der er allerede blevet produceret mange smykker", fortæller Randi Andersen fra foreningen. "Vi har også haft et par mænd med på holdene, som vi ellers kun ser i traværkstedet". Udover, at kurset har tiltrukket mænd, er håbet, at det også vil tiltrække yngre målgrupper.

Kolding Husflidsforening har en helt særlig fortælling om alt det, de har fået tilskud til fra forskellige fonde. Fra Fonden for Husflid og Håndarbejde har de fået tilskud til lamper til deres lokaler, og derudover har de, fra deres udlejer, en kommunal pulje og Nordea Fonden, fået 60.000 kr. til akustikforbedring, kontorstole, et gulvtæppe og til pålægning af det. I år har Kai D Fonden givet tilskud til det kommende års aktiviteter i foreningen. Kai D Fonden er en fond, som støtter sociale formål i Kolding. Det er værd at undersøge, om der findes lignende fonde i jeres lokalområde etableret af driftige erhvervsfolk.

Utæt tag eller nye møbler?

Bygninger eller lokaler er vanskelige at få støtte til med folkeoplysningsmidler, da puljerne ikke støtter slitage på huse eller indkøb af inventar. Men så er det godt, at der findes fonde, som gør det. KulturDebathus Søttrup fik sidste år støtte til et nyt tag på deres hus. Taget kostede mere end en million kroner, og midlerne blev doneret

af Nordea Fondens Herbor vi-pulje. Også i Nyborg Husflidsskole havde de brug for støtte til deres utætte tag. De fik skiftet tagplader ud og sparede selv op i nogle år, og fik derudover lov af kommunen til at beholde 78.000 kr. af tilskud, de ellers skulle have betalt tilbage, fortæller Lise Høg, som er formand. I Nyborg blev kommunen en del af redningen, og der er andre kommuner, som har en udviklingspulje til foreninger og aftenskoler. Tjek evt., om jeres kommune har det.

Jesper Johansen fra Herfølge Husflid ved siden af den 3D-printer, foreningen har investeret i, og som de selv printer reservedele med, så de ikke behøver købe nye.

Da Lejreagens Husflids Aftenskole måtte flytte til nye lokaler, manglede de inventar. De søgte støtte fra Velux Fonden fra den del af deres pulje, som støtter aktive ældre. Foreningen fik bevilget 90.000 kr. og har nu nye borde og stole til 12 kursister. Som man kan se, er der mange forskellige søgemuligheder til puljer og fonde, og på sekretariatet hjælper vi gerne fra idé til ansøgning. Så tøv ikke med at kontakte os lige meget og til hvad, hvor I vil søge. ■

3 GODE PULJER AT KENDE

Foras udviklingspulje

Foras puljeudvalg kan afsætte dele af puljen til et bestemt formål. Lige nu er det midler til annoncering af Fix it workshops, men der er endnu midler i puljen i år, og ansøgningsfristen er 30. oktober, hvis man søger midler for mere end 5.000 kr.

Lokalforeningspuljen

Lokalforeningspuljen blev tømt i foråret, men vi forventer, puljen bliver "fyldt op igen" med en ansøgningsfrist i januar 2023. Vi melder naturligvis ud i god tid, hvornår fristen sættes til.

Fonden for Husflid og Håndarbejde

Fonden for Husflid og Håndarbejde støtter "Det gode håndværk" samt "Børn og unge". Se mere på haandarbejde.husflid.dk

LÆS MERE OM FONDE

- Læs mere om at søge fonde i artiklen "Hiv fondsmidler hjem" på side 12.
- Læs mere om Herfølges succes med 3D-printeren i Fora Magasinet 2020 #1. Kan findes på fora.dk
- Torben Stenstrup har skrevet "Tak for donationen, Hr. Fond - Ram plet, når du søger om penge til dine projekter". I bogen er mange gode råd og vejledning til fondsansøgninger.

Hiv fondsmidler hjem

Det kan virke uoverskueligt at komme i gang med at søge støtte hos en fond. Vi har samlet en række tips til, hvordan jeres forening eller skole får hul på fondssøgning.

Af Bernhard Trier Frederiksen, sekretariatsleder

Sådan fungerer private fonde

Private fonde har sjæl. Der er en årsag til, at de er til. Private fonde vil noget: de vil opnå og støtte bestemte formål. Det er typisk beskrevet i fondens formålsparagraf, men fondens formål er også noget, de gerne vil fortælle om. Private fonde vil, som alle os andre, gerne undgå bøvl og spildt arbejde. De vil gerne være sikre på, at det er værd at læse en ansøgning, før den ligger på skrivebordet. Fondens medarbejdere skal sikre, at fondens bestyrelse kun beskæftiger sig med ansøgninger, som har en rimelig chance for at opnå bevilling. Det er som hovedregel fondens bestyrelse, der træffer afgørelsen om, hvorvidt der skal gives støtte til et projekt.

Skær formålet til

Når I sidder med et projekt, hvad enten det er et udviklingsprojekt, hvor I vil afprøve en ny aktivitet, eller der er et bestemt behov i sigte, som for eksempel støtte til en tagrenovation eller andet, er der visse ting, I skal tænke over, før I tager hul på at skrive jeres ansøgning. Det allerførste er at øve sig i at beskrive projektet, ved at stille sig selv – eller foreningens bestyrelse – spørgsmålene:

- **Hvad** er ideen med projektet?
- **Hvordan** kan vi beskrive formålet kort og præcist, så en fremmed, uden nogle forudsætninger overhovedet, kan forstå, hvad formålet er?

Det er en god ide at snakke det grundigt igennem i fællesskab. En kort og klar beskrivelse af projektets formål, bliver der i den grad behov for at være klar på senere. Derfor kan det være hjælpsomt at afprøve idéen med projektet og dets formål på en udenforstående person.

Tag kontakt

Når formålet med projektet ligger på rygraden, er næste skridt at udvælge den eller de fonde, som I mener, kan være relevante at sende en ansøgning til. Det gør I ved at undersøge fondens formål og dens sjæl. Det er altid en god ide at kontakte fonden(e) for at tjekke, om der er et match mellem jeres projekt og fondens formål. Det er en misforståelse, hvis man tror, at fondens medarbejdere ikke har tid eller lyst til at snakke. Tværtimod vil de gerne samarbejde, inden ansøgningen lander på deres skrivebord.

Det er der flere grunde til:

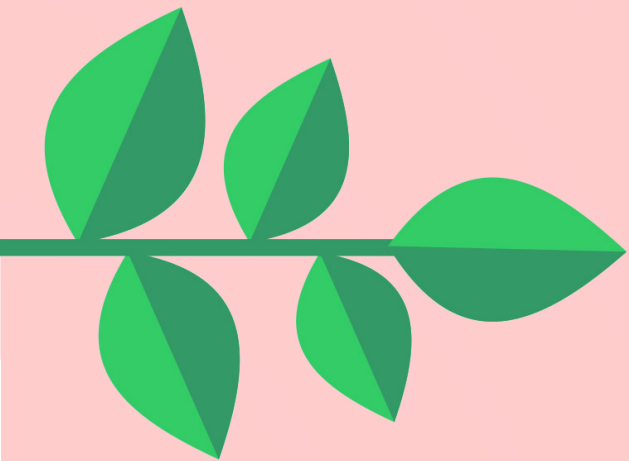
- For at afgøre om projektet er inden for fondens interessefelt. Om projektet er inden for skiven.
- For at få en fornemmelse af projektet, men også af dig eller foreningen som ansøger.
- For eventuelt at påvirke projektet i fondens retning.
- For at have muligheden for at afvise projektet tidligt, og dermed spare både fonden og ansøgeren for tid og ressourcer.

Efter at have talt med fondens medarbejder, vil der ofte være behov for at undersøge noget, beskrive noget nyt eller foretage andre ændringer i jeres beskrivelse af projektet. Og måske også i selve opfattelsen af, eller ideen om, projektet.

En sides beskrivelse

Det fornuftige næste skridt er at lave én sides præsentation af projektet, som tydeligt og kort svarer på følgende hv -spørgsmål:

- **Hvorfor** er projektet vigtigt/relevant?
- **Hvordan** gør projektets aktiviteter en forskel? I samme ombæring er det godt at beskrive projektets nyhedsværdi. Er det lavet før? Og hvis ikke: Hvorfor så ikke? Hvad er nyt?
- **Hvem** er projektet vigtigt for? Skitsér behovet for projektet: **Hvem** vil det gavne? Her er det vigtigt at begrunde behovet, allerbedst er det, hvis man kan dokumentere det med en eller flere faktuelle oplysninger.
- **Hvordan** hænger projektets aktiviteter sammen med den ønskede effekt? Det vil sige; hænger projektets aktiviteter sammen med det, man gerne vil have penge til at gøre i projektet?
- **Hvad** koster det? Budgetudkast med (forventet) finansiering. Man kommer ofte til at skrue lidt ned for omkostningerne, hvis de virker voldsomme, men hvis fonden får mistanke om, at aktiviteter og kostpris ikke hænger sammen, kan det give indtryk af, at projektet ikke er levedygtigt. Hvis det er dyrt, så stå hellere ved, at det er dyrt! Det er mere troværdigt.
- **Hvorfor** er du eller din forening den bedste til at gennemføre projektet? **Hvem** er I? Og hvad ved I?
- Endelig er det godt at krydre med en sætning om, hvorfor netop denne fond er oplagt at ansøge.

Lige før man går i gang med selv ansøgningen, er der et par tommelfingerregler, som det er værd at overholde:

- Overhold formalia, altså de regler eller rammer, fonden sætter for ansøgningen. Hvis de skriver "max 4 sider", så skal det overholdes. Det samme gælder, hvis de ønsker dokumentation eller oplysninger. Vent med at afsende ansøgningen til der er svar på alt det, fonden ønsker at vide.
- Pas på med at påstå eller antage noget. Det er vigtigt at dokumentere oplysninger: Hvor er de fra, hvem har sagt det, osv.
- Vær opmærksom på, at uanset hvem der læser ansøgningen, skal I gå ud fra, at de ikke kender jeres baggrund og heller ikke kender til det problem, projektet tager op eller vil løse. Forklar det, men gør det kort og præcist.
- Vær også opmærksom på, at fonde, og de mennesker der arbejder i dem, sidder på den privilegerede side af bordet. Det er dem, der har pengene, og dig der gerne vil have dem. De vil ikke kunne lide at føle sig belært, selvom det er det, der er behov for. ■

FIND FONDE

Der findes mange fonde med midler, som støtter forskellige formål både nationalt og lokalt, og som folkeoplysende foreninger også kan få del i. Ring eller skriv til sekretariatet, hvis I har brug for hjælp til at finde en relevant fond at søge midler fra. **Fonde.dk** er landets største fondsdatabase. Nogle kommuner har abonnement på oversigten fonde.dk. Henvend dig til din kommune, hvis du vil vide, om din også har. Med et abonnement kan det være nemmere at håndplukke en fond, der er målrettet jeres formål.

Der er også mulighed for information på websiden www.aktivfundraising.dk

HJÆLP TIL ANSØGNING

Hvis du/I vil have hjælp til en ansøgning, uanset hvor du eller foreningen står i processen, så kontakt foreningskonsulent i Foras sekretariat, Henriette Corvinus på henriette@fora.dk

BLIV INSPIRERET

Læs også inspirationsartiklen "Hvor er pengene og hvad kan de bruges til?" og læs om projekter i Foras foreninger, der har modtaget fondsstøtte på side 13.

Når UNGE underviser UNGE

Konceptet ung lærer ung var en succes blandt deltagerne på sommerlejren Young Craft. Vil din forening eller skole gerne tiltrække en yngre målgruppe? Så kan det være, I vil hapse konceptet.

Af Molly Christensen, kommunikationskonsulent i Fora

I løbet af de fem dage, sommerlejren Young Craft 2022 stod på i Skjern i Vestjylland, knyttede de 46 unge deltagere fra hele Norden sociale bånd, fordybde sig i kreative workshops og fremstillede produkter, de var stolte af. Konceptet på værkstederne var ung lærer ung, hvor unge mellem 16-31 år underviste andre unge mellem 15-23 år.

Undervisere der kender målgruppen indefra

Hvis din forening gerne vil begynde at tænke i workshops eller kurser for unge, kan det være smart at tænke i samme slags ung lærer ung koncept. Undervisere, der aldersmæssigt er tæt på de kursister, I gerne vil have fat i, har fingeren på pulsen i forhold til, hvad der hitter hos unge, som for eksempel bæredygtighed og craftivism. Det handler om at ændre normerne inden for håndværkets traditioner og kombinere kreative håndværk med aktivisme. Det ses i for eksempel politisk korssting, rebelsk broderi osv. som begge er store tendenser lige nu, og som får meget opmærksomhed blandt andet på sociale medier.

Omdrejningspunktet for alle værkstederne på Young Craft var bæredygtighed. De unge undervisere havde inkorporeret deres egen passion for, og viden om, bæredygtighed, i deres workshops. På alle værksteder blev der arbejdet med genbrug af materialer og nul-spild. Det var tydeligt, at det bæredygtige aspekt var en interesse hos de unge, og at de motiveredes af at lære mere om, hvordan man arbejder bæredygtigt med håndværk.

HVORDAN KAN KONCEPTET BRUGES?

Hovedtanken bag ung lærer ung er, at værkstederne er for unge – undervist af andre unge. Det giver god energi, at der er flere fag i gang samtidig, for eksempel tre-fire forskellige workshops, der kunne udfoldes som en endags-Young Craft eller som kortere kursusforløb med workshops over nogle dage. Hvis I synes, det kunne være spændende at udvikle og afvikle en eller anden form for Young Craft, så hiv endelig fat i sekretariatet. Vi er gerne behjælpelige med idéudvikling, kontakter til unge undervisere eller andet. Skriv til kursuskonsulent Lotte Helle på lotte@fora.dk.

YOUNG CRAFT I TV MIDTVEST

Er du nysgerrig på at se, hvordan Young Craft løb af stablen og se mere til værkstederne og deltagerne? Så kan du se TV Midtvests indslag på fora.dk/young-craft

Derudover havde deltagerne ikke kun glæde af undviserne på deres egen alder, men også hinanden. Den danske deltager Lærke Isa Jensen udtaler i det tv-indslag, TV Midtvest lavede fra sommerlejren: "Vi lærer hinanden nogle forskellige ting. Jeg fortæller, hvad vi gør i Danmark, og de [deltagerne fra de andre lande, red.] fortæller, hvad de gør, der, hvor de kommer fra". ■

Bliv et bedre hold

På Foras seneste workshopdag talte vi om motivation og demotivation, og her stod det klart, at samarbejdet i bestyrelsen er enormt vigtig for arbejdsglæden for rigtig mange.

Af Laura Nielsen, udviklingskonsulent i Fora

Et godt samarbejde kan handle om mange forskellige ting. Det kan handle om at have tydelige aftaler om, hvem der gør hvad og hvornår. Det kan handle om at anerkende dem, som løfter en indsats frem for at pointere de fejl, som nok sker hen ad vejen. Og så fortalte mange af jer også, at motivationen daler, hvis de andre i foreningen ikke hjælper til.

I mange foreninger findes en helt særlig type menneske. Næmlig en type, som altid træder til, når der er behov for at få løftet en opgave. De træder til, når ingen andre melder sig på banen. De får selv øje på, hvad der skal gøres, og går måske i gang med at finde en løsning på opgaven, før andre overhovedet opdager, at der var et behov. Og når dette menneske dukker op til generalforsamlingen, og ingen andre vil være formand – ja, så kan I nok gætte, hvem der går hjem med en ny titel den aften. De er guld for enhver forening, og vil ofte få den uofficielle titel som ildsjæl. Der er også mange ildsjæle, som ikke er formænd, men som har den samme oplevelse: De er hjælp-somme i en grad, så deres egen glæde ved arbejdet næsten tager skade.

Det er vigtigt, at vi passer på ildsjælene, ligesom det er vigtigt at have øje for at alle har mulighed for at byde ind med det, de nu kan. For hvis for mange opgaver lander på det samme bord over for lang tid, kan det ende med at arbejdet i foreningen bliver en sur pligt frem for en fornøjelse, der løftes i fællesskab.

Det er bedst for foreningen, hvis bestyrelsen og foreningen som helhed løfter som et hold! Sådan bevares motivationen og fællesskabsfølelsen.

Hvordan man kan arbejde med det, skal Foras kommende formandstræf handle om. Derfor har vi inviteret Torben Stenstrup til at dele sin viden og nogle værktøjer til, hvordan man som formand kan styrke bestyrelsen og foreningen som hold. Formandstræffet løber af stabelen den 5. november på Hørvævmuseet på Fyn.

Vil du med, kan du nå at tilmelde dig frem til torsdag den 20. oktober. Og hvis du ikke selv er formand, men synes det kunne være spændende at arbejde med temaet i din forening, så giv din formand et venligt skub, og få ham eller hende sendt afsted til dette års formandstræf. ■

FORMANDSTRÆF 2022

Kom med til dette års formandstræf, hvor vi sætter fokus på formandens rolle, opgave og ansvar. Vi får besøg af foreningsveteranen Torben Stenstrup, som blandt andet er forfatter til bogen "Den Attraktive Forening". Torben vil give dig en masse redskaber, du som formand kan bruge til at styrke bestyrelsen og foreningen som hold – så I kan arbejde endnu bedre sammen og løfte i flok.

Program

9:30 -10	Ankomst og morgenmad
10 – 12	Formandens rolle, fornøjelser og udfordringer
12 – 13	Frokost
13 – 13:30	Rundvisning på Hørvævmuseet
13:30 – 16	Bliv et bedre hold v. Torben Stenstrup
16 – 16:30	Opsamling på dagen
16:30	Tak for i dag!

Sted:	Hørvævmuseet på Krengerup, Nårupvej 30, 5620 Glamsbjerg
Pris:	200 kr. Der er transportgodtgørelse efter de gældende principper i Fora
Tidspunkt:	5. november 2022, 9:30-16:30

Læs mere og tilmeld dig på: fora.dk/formandstraef

Alle deltagere får et gratis eksemplar af bogen "Den Attraktive Forening".

Få lettet administrative byrder

Foras administrationsservice er en mulighed, som Foras medlemsforeninger- og skoler kan benytte sig af, for at få hjælp til de administrative opgaver.

Af Molly Christensen, kommunikationskonsulent i Fora

Illustration: freepik

Hvad er Foras administrationsservice?

Ordnningen er en mulighed for at få hjælp til de administrative opgaver, I som skole eller forening ønsker hjælp til at varetage. Knud Erik Melgaard, der er uddannet revisor, fungerer som administrator for pt. fire foreninger og har gjort det siden 2020. Knud Erik fortæller, at det først og fremmest er administrationssystemet ASA, foreningerne benytter hans hjælp til. "ASA er det, de fleste synes, er tungest at arbejde med og navigere i. Men helt generelt taler jeg altid med de enkelte foreninger om, hvad deres behov er, og så kan jeg tage den derfra. I nogle tilfælde hjælper jeg også med betalinger, deltagerlister, tilskudsregnskab og tilskudsopgørelser".

Kan man benytte sig af ordningen blot for en periode?

Ja, det kan man sagtens. Flere foreninger og skoler, der benytter sig af Knud Eriks hjælp, bruger ordningen på den måde. To foreninger er lige nu i en overgangsfase,

hvor de er på vej til at fase sig ud af ordningen efter at være nået dertil, hvor de selv kan administrere ASA og nu kun skal bruge hjælp til nogle af de mindre opgaver.

Hvad får I som forening eller skole ud af at være med?

Den administrative service kan være en måde at komme godt i gang, eller komme godt videre, hvis I som forening eller skole oplever, at I ikke har tid eller ressourcer, er gået i stå med, eller er kørt sur i, det administrative arbejde. Laugets Vævekursus er en af de foreninger, der benytter sig af Foras administrationsservice. Berthe Forchhammer, der er formand i Laugets Vævekursus, fortæller, at foreningen på nuværende tidspunkt ikke ville kunne fungere uden den service, de får fra Knud Erik: "Vi er vældig dygtige til undervisning, programlægning og til at tilrettelægge vores kurser. Regnskabet klarer vi også selv. Men alt det, der handler om at lægge kurserne ind i ASA og trække data derfra, er det

Berthe Forchhammer er formand i Laugets Vævekursus. Hun fortæller, at det særligt er hjælp til ASA, som de i foreningen bruger Foras administrationsservice til.

Knud Erik Melgaard hjælper lige nu fire af Foras foreninger og skoler med administrative opgaver.

dejligt at få hjælp til. Vi har altid haft en person ansat til den del af arbejdet og kan slet ikke fungere uden en til at tage den del, og ingen andre i foreningen kan løse den opgave".

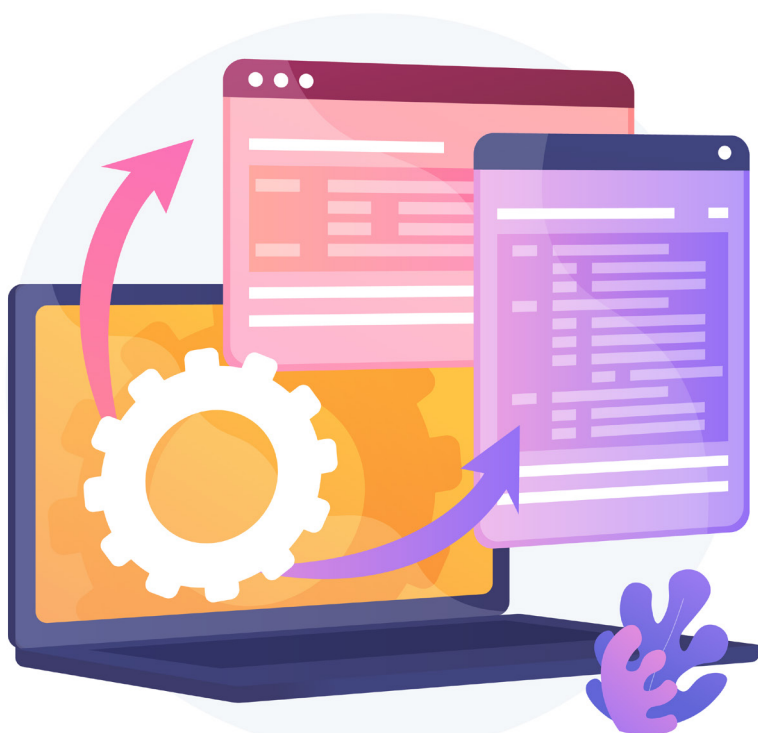
Plads til flere

Foras sekretariat ser ydelsen som en mulighed for flere af Foras foreninger. Henriette Corvinius, der er foreningskonsulent i Fora, opregner de forskellige muligheder: "Det kan være kontakt til kommunen om ansøgning og afregning af tilskud, lønadministration og hjælp til regnskab. Og så altså hjælp til at håndtere ASA. Og der er plads til flere", fastslår hun. ■

FORAS ADMINISTRATIONSERVICE

Har din forening eller skole behov for hjælp eller sparring i forhold til at håndtere en eller flere administrative udfordringer? Skriv til foreningskonsulent Henriette på henriette@fora.dk, hvis I vil høre mere om ordningen eller hvis I vil være med.

Foras administrationsservice har eksisteret siden 2020. Knud Erik Melgaard har siden da fungeret som administrator, først for fem, og nu for fire foreninger. Før hed ordningen Central skolelederordning.

Folk vil gerne **FIX IT!**

Fix it-workshops er en god mulighed for jer som forening eller skole til få fat i nye målgrupper og tiltrække opmærksomhed i lokalområdet. Den 4. november kan I være med til at skyde årets første Fix it-dag af i jeres forening, på samme tid som en række andre foreninger. Derefter er det oplagt at afholde Fix it-workshops på de tidspunkter, og i den skala, som passer jer.

Af Molly Christensen, kommunikationskonsulent i Fora

Lysten til at kunne sørge for sig selv, er en menneskelig drivkraft. Det er tilfredsstillende at kunne gøre og fikse ting selv. Det er det, Fix it-konceptet handler om, og den drivkraft, det appellerer til. På Fiksefredag sidste år, blev der sat fokus på genbrug, og man kunne komme og få hjælp til at lære at reparere en ting, der var gået i stykker.

Fra Fiksefredag til Fix it

Fiksefredag var en landsdækkende begivenhed sidste år på Black Friday, hvor ti Fora-foreninger- og skoler hver især satte fokus på reparation og genbrug. Begivenheden fik både presseomtale nationalt og i lokalaviserne. I mange af deltagerforeningerne kom folk i alle aldre med tøj, cykler, skateboards og IT-udstyr, der skulle fikses, og fik hjælp til at lære at gøre det selv. I år har vi udvidet konceptet, der nu hedder Fix it, så det bliver endnu nemmere for jer som forening eller skole at hoppe med på vognen. Med den nye titel kan I nemlig holde det på den ugedag, der passer jer bedst.

Vælg et tema og omfang som passer til jer

For at skabe mest mulig opmærksomhed om dagen og konceptet, har vi afsat den 4. november til at holde en landsdækkende Fix it-dag. Dagen er tænkt som et startskud til at begynde at afholde Fix it workshops som en tilbagevendende ting. Går man i gang med at tænke i Fix it-dage og temaer, kan man også oplagt planlægge flere dage ad gangen, så man har nogle fastlagte dage, for eksempel en her i efteråret og en til foråret. En Fix it-dag behøver ikke at være en dag, hvor man kan lære at fikse en masse forskellige ting.

Workshop-konceptet kan også rumme, at man for eksempel bestemmer sig for et tema. Det kunne være reparation af IT-udstyr, møbler eller en dag med madlavning, hvor man sætter fokus på, hvordan man får brugt mad, man ellers havde smidt ud, for at undgå madspild. I kan skalere op eller ned, som I vil, og som I har tid og ressourcer til. Med et begrænset tema er I forberedte på, hvilke materialer, der skal i brug på dagen, og deltagerne ved, hvad de kan medbringe. ■

INTERESSERET?

Hvis din forening eller skole vil høre mere om at være med til den nationale Fix it-dag den 4. november, eller hvordan I afholder Fix it-workshops fremover, når det passer jer, hjælper vi gerne med sparring og markedsføring. Der ligger også markedsføringsmateriale på Foras intranet under Kommunikation og markedsføring. Skriv til Henriette Corvinius på henriette@fora.dk for at tilmelde dig eller høre mere.

SØG FORAS PULJE TIL ANNONCERING

Beslutter I jer for at deltage i Fix it enten den 4. november eller fremover, kan I oplagt søge Foras udviklingspulje for at få midler til at annoncere i jeres lokalpresse. Vi hjælper gerne med ansøgningen.

Foras bæredygtighedsnetværk

I Fora skaber vi rum til læring og kreativitet i fællesskab – også når det handler om bæredygtighed. Derfor har vi oprettet et netværk for alle, som har lyst til at arbejde med bæredygtighed hjemme i sin forening eller skole. Alle med interesse er velkomne: erfarne som uerfarne, dem som er i gang allerede, såvel som dem, der bare overvejer det. Kontakt udviklingskonsulent Laura Nielsen på laura@fora.dk hvis du vil være med eller har spørgsmål.

Vi vil gerne **BÆREDYGTIGHED** – men vi vil ikke gå til det

”Vi gider ikke gå til bæredygtighed,” var meldingen, da LOF og Fora sammen spurgte gæsterne på Folkemødet på Bornholm om deres ønsker til lokale aktiviteter med bæredygtighed som tema. Ønskerne, vi fik med fra deltagerne, handlede derimod om at få en bedre forståelse mellem generationerne og om at gribe genbrug an på sjove måder.

Af Bernhard Trier Frederiksen, folkemødedeltager for Fora

Under overskriften “Bæredygtighed – fra dårlig samvittighed til handlekraft” inviterede LOF og Fora deltagerne på årets folkemøde til en paneldebat med efterfølgende mulighed for at give deres egne bud på aktiviteter, de ville synes, kunne være spændende og relevant at gå til i foreningsregi. Mange aspekter af bæredygtighed, herunder klimaomstilling, social retfærdighed og økonomisk og mental bæredygtighed, blev sat til diskussion. Det truende modsætningsforhold mellem generationerne fik meget vægt. Hvor unge med klimaangst synes, det går for langsomt med den grønne omstilling, og anklager ældre generationer for at overlade dem en ødelagt verden, forundres de ældre generationer over de unges manglende taknemmelighed for det velfungerende velfærdssamfund og over beskyldninger, de ikke mener, rammer skiven.

Generationer kan lære af hinanden

Der blev blandt andet efterspurgt dialog mellem generationerne – for hvordan kan man bygge bro, hvis alle bare råber fra hvert sit hjørne? Her kom et forslag fra en deltager om at lave dialog-par mellem unge og ældre, som i ro og mag kan udveksle synspunkter, der kan danne baggrund for at komme til at udveksle ideer til, hvordan generationerne kan berige hinanden. Det lysende endemål kunne være at etablere samme slags stærke alliance, som kan findes mellem bedsteforældre og børnebørn. Her bare på bæredygtighedsområdet mellem generationerne.

Der blev blandt andet efterspurgt dialog mellem generationerne – for hvordan kan man bygge bro, hvis alle bare råber fra hvert sit hjørne?

Generelt ved ældre en masse om genbrug, om at forbruge med omtanke, og om, hvordan man anvender rester, uanset om det er fra tøj, mad eller andet. Samtidigt vil mange unge gerne upcycle (også kaldet kreativ genbrug. Processen med at omdanne biprodukter, affaldsmaterialer eller ubrugelige eller produkter til nyt, red.) og redesigne og sætte ting sammen på nye måder. Men de to gene-

rationer mangler rammen for dialogen, og det første budskab fra Bornholm var derfor: Skab den ramme og giv plads til både uenigheden og forståelsen, så gammel visdom kan blive til billigt tøj eller mad for en ung. Omvendt kan den unge hjælpe den ældre med en digital forståelse. Det gælder om at finde områder, hvor generationerne kan lære af hinanden.

Hvordan kan vi ændre vaner?

Det skal også være nemt og fleksibelt at gå til bæredygtighed. En deltager foreslog, at man lavede klippekort til “det grønne liv”. Forslaget rummer mulighed for at vælge den aktivitet, man lige står og kan bruge nu, snart eller senere: Fiks din cykel, tøm din fryser, teknikker til at reparere tøj eller møbler, bæredygtig madlavning med mere.

Det modsatte budskab kom dog også frem. Det er godt, når det er sjovt og nemt at være bæredygtig, men det er det ikke altid. Det kan også være hårdt at ændre indgroede vaner. Et “klippekort til vaneændringer” kunne indeholde råd og tips fra folk, der selv har stået i dilemmaerne omkring bæredygtighed samt bæredygtige løsninger og muligheder: Hvordan sparer man på strømmen ved at undvære sin mobiltelefon en hel dag, når der lige er kommet et højt pling i Facebook app'en? Hvordan finder man bæredygtige alternativer til den mangeårige drøm om en tur Thailand?

Der kunne en løsning for eksempel være at høre om KaMØNoen; om hvor smukt, der er i Klitmøller, eller den kunne være at forlænge Corona-ordningen med gratis færger til danske småøer eller gøre den permanent. Disse ideer til og dialoger om muligheder i forhold til bæredygtighed, er alle dele af at komme bæredygtighed nærmere, og endda på en sjov måde.

Helt lokalt kunne man arrangere foodwalks'n'talks: udflugter til den lokale køledisk med fokus på de ukendte bæredygtige madvarer og brugen af dem. Det kunne ske i samarbejde med det lokale supermarked, som sælger dem. Man kunne også arrangere “Tips til den grønne have/altankasse” og “Skal vi bytte frø og stiklinger?” Mulighederne er mange. Det kræver blot, at vi finder frem til dem sammen, og finder rammer for, hvordan vi gør det. ■

Kreative dage®

28. - 30. oktober 2022

SØNDAGS
BILLETTER
**KUN KR.
100,-**
i forsalg

**STRIK • BLOMSTER • PATCHWORK • HÆKLING • MALING
SMYKKER • KERAMIK • BAGNING • PAPIRKLIP • PILEFLET
SY • INDRETNING • TEGNING, OG MEGET MEGET MERE**

Nordens **største kreative** messe. Inspirerende foredrag, lærerige workshops og masser af kreative inputs – oplev 100 programpunkter fra messens 5 scener. Mød flere end 250 udstillere som står klar med nye materialer, gode idéer og værktøjer.

Se alle udstillere og **køb billet** på www.kreativedage.dk

KLUMME

Daghøjskolens styrke ligger i at være et folkeoplysende patchwork

Af Maria Elisabeth Jensen. Analytiker hos Videncenter for Folkeoplysning.

”Daghøjskolerne skal insistere på at bevare deres mangfoldighed, og sammen med lokal- og landspolitiske aktører, finde nye veje for denne unikke skoleform.

I mit arbejde med daghøjskolerne har jeg undersøgt de fortællinger, en række aktører har om daghøjskolen. Mine analyser peger på, at daghøjskolerne ikke er én bestemt type af institution, men at de enkelte daghøjskoler forstår sig selv forskelligt.

Udefra kan de enten ses som et stykke mangfoldigt håndarbejde i alskens farver eller som et svært begribeligt kludetæppe, der både vil lave dannelse gennem fag og fællesskab, og tilbyde smidige beskæftigelsespolitiske løsninger til tidens herskende problemer.

Nogle daghøjskoler forstår sig som fristeder med ro til 'selvarbejde', og nogle ser sig som steder for uddannelse og opkvalificering. Andre forstår sig som fagfællesskaber, der kvalificerer til attraktive kunstneriske skoler nationalt og internationalt. Enkelte integrerer alle delene.

For mange kan det føles ubekvemt med en skoleform, der ikke passer ned i én kategori.

Jeg ser dog potentialer i netop det, at daghøjskolen er blevet en unik krydsning mellem arter. Den rummer unge, voksne, den kreative elite, folk med dårlige skoleerfaringer og psykiske lidelser i ét og samme skolefællesskab.

Jeg har også mødt forskellige politiske aktørers forståelser af daghøjskolerne. Hos nogle er der en erkendelse af, at de ikke kender særlig meget til skolerne. Andre har en klar forestilling om, hvilke målgrupper og opgaver, daghøjskolerne har. Enkelte udtrykker nysgerrighed overfor skolernes diversitet, strukturelle rammevilkår og mulige roller i fremtiden. Men der kan være potentiale i denne ubekvemme og svært forståelige artskrydsning, hvis vi undlader at rubricere daghøjskolen. Hvad åbner det så af muligheder?

Daghøjskolerne kan gå forrest, og insistere på et mangfoldigt skole- og kursistfællesskab, der står sammen om at tilbyde dannelsesfællesskaber til folk. De kan banke på hos nære kommunalpolitiske aktører, og når der åbnes, insistere på at oplyse om en unik skoleform, der kendetegnes ved forskellighed. Gevinsten kan være, at skolerne gennem historien om daghøjskolens smidighed og kreativitet opnår opmærksomhed og genkendelse hos politikerne.

Hvis det skal kunne lade sig gøre, kan daghøjskolerne med fordel arbejde sammen om deres identitet og strategi. Dette for at imødekomme et politisk generationsskifte, der er foregået siden midt halvfemserne. Og for at styrke nye politikeres kendskab til og nysgerrighed på den folkeoplysende skoleforms diversitet og potentialer.

Det er en stor opgave. Og lige som et lift kan være kærkomment for en vandrer, så kan organisationerne omkring daghøjskolerne støtte op om rejsen. De lokal- og landspolitiske aktører kan også hjælpe ved at åbne for en dialog, der handler om andre emner end finansieringsmodeller og målbestemmelser. Daghøjskolerne, organisationerne og politikerne kan sammen bryde med tidens dogmatiske termer og rubriceringer og give et lift til hinanden på skift.

Gevinsten kan være, at daghøjskolernes (ud) dannelsesrolle ikke udslætter deres socio-kulturelle udviklingsrolle og omvendt. Det ubekvemme ved ikke at kende destinationen, og det svært begribelige i at have et folkeoplysende patchwork-skolemiljø, kan være et glemt potentiale i forhold til at binde byer og lokalsamfund sammen, samt mennesker på kryds og tværs af livsrejser. ■

Stort & småt

Skoleledertræf til januar

Skoleledertræffet er rykket frem til den 13. - 14. januar 2023, så sæt gerne datoen af nu. Programmet er uændret, så vi skal stadig på en lille studietur til Aalborg og besøge FOKUS Folkeoplysning, der vil gøre os klogere på blandt andet medlemskaber, klippekortsordninger, fleksible tilrettelæggelsesformer, aktiv markedsføring og udvikling af nye typer af aktiviteter. Der foregår rigtig mange spændende ting i FOKUS, som vi er sikre på, at vi kan blive inspirerede af og lære noget af. Tilmeldingsfrist er den 16. december. Skriv til Marlene på marlene@fora.dk for at tilmelde dig, og find hele programmet på Foras hjemmeside.

Fleksibel Workshopdag

Sæt allerede nu kryds i kalenderen den 4. februar 2023. Da afholder Fora nemlig endnu en gang Fleksibel Workshopdag for Foras medlemsforeninger og –skoler. Programmet er ikke færdigt endnu, men vi kan love, at der er en række spændende og lærerige workshops på bedding. Man kommer til frit at kunne tilmelde sig de dele af dagen, man har interesse i, og vi melder selvfølgelig ud, når programmet for dagen er klar.

Fejl i forrige nummer af Fora Magasinet

I det sidste nummer af Fora Magasinet blev Foras nye bestyrelse præsenteret, men ved en fejl blev bestyrelsesmedlem Anders Bech Thøgersen (tv.) ikke nævnt, hvilket vi selvfølgelig beklager. Anders Bech er fra De Kreative Halsnæs Husflid. Derudover har Foras bestyrelse også fået et nyt medlem, nemlig Jeppe Trolle (th.) som repræsenterer det kollektive medlem, Radikale Venstre.

